KRAJOWY PROGRAM HODOWLANY DLA RASY HIGHLAND

Rasa Highland jest jedna z najstarszych zarejestrowanych ras bydła mięsnego na świecie. Jest rasą mało wymagającą odnośnie środowiska, nawet w ostrym klimacie zwierzęta mogą być utrzymywane przez cały rok bez pomieszczeń, na powietrzu. Utrzymują bardzo dobrą kondycję i zdrowie w warunkach ekstensywnego żywienia. Wytrzymują surowe warunki klimatyczne, w których inne rasy bydła nie miałyby szans przetrwania. Bydło tej rasy choć jest mniejszych rozmiarów niż inne rasy bydła mięsnego i ma niższe przyrosty masy ciała, może odgrywać znaczącą rolę w zapobieżeniu dewastacji ziem leżących odłogiem i w poprawieniu atrakcyjności krajobrazu rolniczego.

I. Celem hodowlanym jest utrzymanie dobrej płodności, dużej łatwości wcieleń i wysokiej żywotności cieląt w okresie odchowu. Masa ciała dorosłych krów powinna wynosić około 400 – 500 kg, a buhajów dorosłych około 650 – 800 kg. Wysokość w krzyżu dorosłych buhajów to około 125 cm, a krów około 105 cm.

II. Metody hodowlane dla bydła mięsnego rasy Highland

1. Zasady prowadzenia selekcji

W realizacji programu genetycznego doskonalenia cech stosowana jest **selekcja masowa.** Selekcja prowadzona jest po zidentyfikowaniu zwierzęcia na podstawie zapisów dotyczących kontroli użytkowości dla następujących cech:
- tempa wzrostu określonego masą ciała w różnych okresach wieku zwierzęcia,
- rozpłodowych,

oraz oceny wizualnej dokonywanej przez selekcjonera dotyczącej:
- eksterieru i typu,
- umięśnienia.

Program doskonalenia rasy Highland prowadzony jest w oparciu o selekcję materiału żeńskiego z wykorzystaniem danych z oceny użytkowości. Krowy i jałówki przeznaczone do dalszej hodowli będą doskonalone poprzez wykorzystanie importowanego nasienia buhajów pozytywnie ocenionych pochodzących z krajów przodujących w zakresie poziomu hodowli tej rasy. Wskazane jest aby rozpłodniki używane do krycia naturalnego w stadach hodowlanych pochodziły po czołowych buhajach z importu oraz najlepszych buhajach krajowych.

Wpis do ksiąg osobników męskich i żeńskich dokonywany jest zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie wpisu do księgi hodowlanej prowadzonej dla rasy Highland.

III. Zasady doboru zwierząt do kojarzeń

Hodowca przy doborze zwierząt do kojarzeń powinien kierować się:
- stopniem spokrewnienia zwierząt, zaleca się aby kojarzone zwierzęta nie miały wspólnego przodka w pokoleniu rodziców i dziadków,
- wynikami oceny wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt, w tym przede wszystkim w zakresie cech podlegających doskonaleniu.

Wybór krów lub jałówek na matki buhajów dokonywany jest w stadach hodowlanych.
Kwalifikowana na matkę buhajów krowa lub jałówka powinna:
- być wpisana do części głównej księgi,
- wycielić się po raz pierwszy nie później niż w 36 miesiącu życia,
- uzyskać minimum 80 punktów za ocenę pokroju oraz minimum 70 punktów za ocenę wg obowiązującego klucza bonitacyjnego.

IV. Zakres i zasady wykorzystania materiału biologicznego pochodzącego z importu

Zwierzęta i materiał biologiczny pochodzący z importu będzie wykorzystywany przede wszystkim do doskonalenia cech użytkowych i zwiększenia populacji krajowej tej rasy.
Przy imporcie nasienia należy pamiętać o ochronie biorcy przed inbredem.
Materiał hodowlany importowany do Polski powinien spełniać następujące warunki:
- posiadać dwa pokolenia przodków wpisane do księgi rasy Highland,
- wskazane jest aby ojcowie posiadali pozytywny indeks wartości hodowlanej obliczony wg metod stosowanych w kraju eksportera,
- rozwój: kaliber i masa ciała odpowiednia dla wieku i standardów rozwojowych dla rasy zapewniający wpis do księgi rasy w kraju eksportera,
- poprawna, typowa dla rasy budowa, bez wad anatomicznych,
- zaświadczenie hodowlane wystawione w kraju eksportera przez prowadzącego księgę,
- w przypadku jałowic i krów cielnych – dołączone rodowody łącznie z certyfikatami grup krwi lub markerów DNA buhajów, którymi zostały zapłodnione jałowice lub krowy,
- w przypadku jałowic cielnych – przewidywany wiek w chwili pierwszego wycielenia nie powinien przekraczać 36 miesięcy,
- w przypadku buhajów – pozytywny wynik oceny osobniczej na farmie lub w stacji oceny buhajów oraz certyfikaty grup krwi lub markerów DNA potwierdzające pochodzenie.

W ramach Programu prowadzony będzie import nasienia najwartościowszych buhajów do czołowych stad w kraju w celu wyprodukowania następnych pokoleń bydła mięsnego i zachowania ścisłego kontaktu genetycznego krajowych stad z genetyka światową bydła mięsnego.

Nasienie buhajów importowane do Polski powinno:
- pochodzić od buhaja, który ma dwa pokolenia przodków wpisanych do ksiąg w kraju pochodzenia,
- posiadać potwierdzone pochodzenie testem grup krwi lub markerów DNA,
- posiadać pozytywna ocenę wartości hodowlanej buhaja.
Zarodki importowane do Polski powinny:
- pochodzić od dwóch pokoleń przodków wpisanych do ksiąg w kraju pochodzenia,
- posiadać potwierdzone pochodzenie testem grup krwi lub markerów DNA,
- posiadać pozytywną ocenę wartości hodowlanej buhaja – ojca zarodka.

WZORZEC RASY HIGHLAND

Umaszczenie: jest ono zróżnicowane od jasnobrązowego przez czerwone do czarnego, ale zdarzają się zwierzęta o umaszczeniu białym i srebrnym. Długie, szeroko lirowato zagięte rogi, których rozpiętość może dochodzić do 1,5 m. Podwójna okrywa włosowa: zewnętrzna (włosy bardzo długie i grube), wewnętrzna (włos miękki i puszysty), na głowie zwisająca przez oczy długimi kosmykami. Skóra miękka i elastyczna.
Budowa: głowa proporcjonalna do wielkości ciała, szeroka między oczami, krótka od oczodołu do śluzawicy z jasnymi, żywymi i spokojnymi oczami, bystrym spojrzeniem.
Jasno pigmentowana, szeroka śluzawica z rozdętymi nozdrzami. Szeroka i gruba grzywa między rogami sięgająca do śluzawicy. Szczęka równa z żuchwą (nie wysunięta ani nie cofnięta). Rogi u buhajów symetryczne, mocne i masywne, wysunięte poziomo z głowy, lekko skręcające do przodu i ku dołowi. Rogi u krów wysunięte bardziej lub mniej horyzontalnie poza głowę i wzniesione. Grzbiet prosty, poziomy od łopatek do ogona. Nasada ogona jest łagodnie wtopiona w ciało, w jednym poziomie z linia grzbietu. Grzbiet dość szeroki szczególnie między łopatkami i wyrostkami kolczystymi. Bark

mocny, płaskie łopatki i nie za szerokie. Klatka piersiowa prosta i dobrze wypełniona z mocno wysklepionymi żebrami. Lędźwie szerokie, długie, wysklepione powyżej wyrostków ościstych. Zad kwadratowy i głęboki. Uda wypełnione i dobrze rozwinięte, wysklepione od wewnątrz. Kończyny szeroko rozmieszczone, oddzielone od siebie, proste i mocne z dość grubą kością. Duże, mocno zespolone racice.

Organizacją odpowiedzialną za realizację krajowego programu hodowlanego bydła rasy Highland jest Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego.